

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective) बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)				३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective) छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र /विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ।
२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ। तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुटाछुटै हुनेछ। तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ।
५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिइएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
६. वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ। सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
७. बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
८. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोधन सकिने छ।
९. विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुटाछुटै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
१०. परीक्षामा सोधने प्रश्नसंख्या, अड्क र अड्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भनु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अर्नाकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न × २ अङ्क = २० अङ्क)

१. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न × २ अङ्क = २० अङ्क)

२. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

२.१ कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)

- 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
- 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
- 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
- 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
- 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
- 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)

२.२ निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू

- 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
- 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
- 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू

२.३ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी

- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. ह्याण्ड कम्पोज गर्नका लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरु

- १.१ विभिन्न प्वाइण्ड र प्रकारका टाइप सहितको नेपाली तथा अंग्रेजी केश र केश स्टाण्ड
- १.२ विभिन्न साइजका स्टीकहरु
- १.३ काठ र सिसाका लेट (भबम), रुल तथा बोर्डरहरु
- १.४ क्वाटर र कोटेशन
- १.५ लेट कटर र चिम्टा
- १.६ ट्वाईन, क्वाईन र क्वाईन की
- १.७ विभिन्न साईजका फलामका फ्रेमहरु (Chase)
- १.८ प्रूफिङ रोलर र ह्याण्ड प्रूफ मेशिन
- १.९ विभिन्न साईजका ग्यालिहरु, ब्रुश र काठका प्लणर
- १.१० ईम्पोजिङ स्टोन (Cast Iron)
- १.११ काठ र अल्मुनियमका फर्निचरहरु

२. ह्याण्ड कम्पोज

- २.१ डेमाइ र क्राउन (डबल कोलम सहित) साईजका पेज कम्पोज
- २.२ रसिद कम्पोज
- २.३ बिल कम्पोज
- २.४ भिजिटिङ कार्ड, इन्भिटेशन कार्ड र विवाह कार्ड कम्पोज
- २.५ पम्फलेट तथा पोष्टर कम्पोज

३. टाईपोग्राफी सम्बन्धी विस्तृत परिचय

- ३.१ टाईपको प्रादुर्भाव
- ३.२ टाईपको भौतिक बनौट
- ३.३ टाईपको डाईमेन्सन
- ३.४ टाईपको बडी
- ३.५ टाईपको वाईड
- ३.६ टाईपको हाईट
- ३.७ टाईपमा प्रयौग हुने धातुहरुको ज्ञान
- ३.८ टाईप साईजको वर्गीकरण
- ३.९ टाईप फेशको वर्गीकरण
- ३.१० टाईप सेरिजको वर्गीकरण
- ३.११ टाईप फेमिलीको वर्गीकरण

४. कम्पोजिङ केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान

- ४.१ नेपाली केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान
- ४.२ अंग्रेजी केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान
 - ४.२.१ अप्पर केश
 - ४.२.२ लोअर केश

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. विभिन्न किसिमका ब्लकहरु सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

- ५.१ काठको ब्लक
- ५.२ जिंक ब्लक
- ५.३ कपर ब्लक
- ५.४ नाईलो ब्लक

६. इम्पोजिशन तथा फर्मा मेकरेडी

- ६.१ लाईन इम्पोजिशन
- ६.२ फिक्स साइज इम्पोजिशन

७. प्रुफ रिडिङ सम्बन्धी संकेतहरुको ज्ञान

- ७.१ डिलेट तथा इन्सर्टका संकेतहरु
- ७.२ पन्कच्यूयशनका संकेतहरु
- ७.३ टाइपको स्टाइलका संकेतहरु
- ७.४ स्पेसिङ्गका संकेत
- ७.५ व्याराग्राफिङ र पोजिशनिङ्गका संकेतहरु
- ७.६ अन्य विविध (Miscellaneous) प्रुफरिडिङ्गका संकेतहरु

८. पेज सेटिङ्ग

- ८.१ २ पेजी
- ८.२ ४ पेजी
- ८.३ ६ पेजी
- ८.४ ८ पेजी
- ८.५ १२ पेजी
- ८.६ १६ पेजी प्योर (Pair)

९. मेशीन कम्पोज सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

- ९.१ इण्टर टाईप
- ९.२ लाइनो टाईप
- ९.३ मोनो टाईप
 - ९.३.१ मोनो कम्पोजिङ मेशीन
 - ९.३.२ सुपरकाष्टर कम्पोजिङ मेशीन

१०. लेटरप्रेस मेशीन सम्बन्धी

- १०.१ ट्रेडल/प्लाटन प्रिण्टिङ मेशीन
- १०.२ फ्लाट बेड प्रिण्टिङ मेशीन

११. सम्बन्धित मेशीनरी औजार सम्बन्धी सावधानी

- ११.१ सिसा (lead) सम्बन्धी
- ११.२ फर्निचर सम्बन्धी
- ११.३ रुल र परफोरेशन रुल सम्बन्धी
- ११.४ पेज सेटिङ्ग सहितका फलामका फ्रेमहरु

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
प्रश्न संख्या	7	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) : - ५० अड्क

१. ह्याण्ड कम्पोज गर्नका लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरु

- १.१ विभिन्न प्वाइण्ड र प्रकारका टाइप सहितको नेपाली तथा अंग्रेजी केश र केश स्टाण्ड
- १.२ विभिन्न साइजका स्टीकहरु
- १.३ काठ र सिसाका लेट (भबम), रुल तथा बोर्डरहरु
- १.४ क्वाटर र कोटेशन
- १.५ लेट कटर र चिम्टा
- १.६ ट्वाईन, क्वाईन र क्वाईन की
- १.७ विभिन्न साईजका फलामका फ्रेमहरु (Chase)
- १.८ प्रूफिङ रोलर र ह्याण्ड प्रूफ मेशिन
- १.९ विभिन्न साईजका रयालिहरु, ब्रुश र काठका प्लणर
- १.१० ईम्पोजिङ स्टोन (Cast Iron)
- १.११ काठ र अल्मुनियमका फर्निचरहरु

२. ह्याण्ड कम्पोज

- २.१ डेमाइ र क्राउन (डबल कोलम सहित) साईजका पेज कम्पोज
- २.२ रसिद कम्पोज
- २.३ बिल कम्पोज
- २.४ भिजिटिङ कार्ड, इन्भिटेशन कार्ड र विवाह कार्ड कम्पोज
- २.५ पम्फलेट तथा पोष्टर कम्पोज

३. टाईपोग्राफी सम्बन्धी विस्तृत परिचय

- ३.१ टाईपको प्रादुर्भाव
- ३.२ टाईपको भौतिक बनौट
- ३.३ टाईपको डाईमेन्सन
- ३.४ टाईपको बडी
- ३.५ टाईपको वाईड
- ३.६ टाईपको हाईट
- ३.७ टाईपमा प्रयोग हुने धातुहरुको ज्ञान
- ३.८ टाईप साईजको वर्गीकरण
- ३.९ टाईप फेशको वर्गीकरण
- ३.१० टाईप सेरिजको वर्गीकरण
- ३.११ टाईप फेमिलीको वर्गीकरण

४. कम्पोजिङ केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान

- ४.१ नेपाली केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान
- ४.२ अंग्रेजी केश सम्बन्धी विस्तृत ज्ञान
 - ४.२.१ अप्पर केश
 - ४.२.२ लोअर केश

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. विभिन्न किसिमका ब्लकहरु सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

- ५.१ काठको ब्लक
- ५.२ जिंक ब्लक
- ५.३ कपर ब्लक
- ५.४ नाईलो ब्लक

खण्ड (Section) (B) : - ५० अड्क

६. इम्पोजिशन तथा फर्मा मेकरेडी

- ६.१ लाईन इम्पोजिशन
- ६.२ फिक्स साइज इम्पोजिशन

७. प्रुफ रिडिङ सम्बन्धी संकेतहरुको ज्ञान

- ७.१ डिलेट तथा इन्स्टर्टका संकेतहरु
- ७.२ पन्कच्यूयशनका संकेतहरु
- ७.३ टाइपको स्टाइलका संकेतहरु
- ७.४ स्पेसिङ्गका संकेत
- ७.५ प्याराग्राफिङ र पोजिशनिङ्गका संकेतहरु
- ७.६ अन्य विविध (Miscellaneous) प्रुफरिडिङ्गका संकेतहरु

८. पेज सेटिङ्ग

- ८.१ २ पेजी
- ८.२ ४ पेजी
- ८.३ ६ पेजी
- ८.४ ८ पेजी
- ८.५ १२ पेजी
- ८.६ १६ पेजी प्योर (Pair)

९. मेशीन कम्पोज सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

- ९.१ इण्टर टाईप
- ९.२ लाइनो टाईप
- ९.३ मोनो टाईप
 - ९.३.१ मोनो कम्पोजिङ्ग मेशीन
 - ९.३.२ सुपरकाष्टर कम्पोजिङ्ग मेशीन

१०. लेटरप्रेस मेशीन सम्बन्धी

- १०.१ ट्रेडल/प्लाटन प्रिण्टिङ मेशीन
- १०.२ फ्लाट बेड प्रिण्टिङ मेशीन

११. सम्बन्धित मेशीनरी औजार सम्बन्धी सावधानी

- ११.१ सिसा (lead) सम्बन्धी
- ११.२ फर्निचर सम्बन्धी

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, मुद्रण व्यवस्थापन समूह, मुद्रण व्यवस्थापन उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, सिनियर कम्पोजिटर पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११.३ रुल र परफोरेशन रुल सम्बन्धी

११.४ पेज सेटिङ सहितका फलामका फ्रेमहरु

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्गभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्ग = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्ग = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्ग = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्ग = २०